

شۆرش له خهباتی سهربهخۆیی کوردستان دا:

ماتهوزهی زانست و تهکنه لۆجیا

عه تا جه مائی

۲-۱

ههولای سهربهخۆیی کوردستان له میژوودا رهگ و ریشهی له ستراتیجی سیاسی و سهربازیدا دا کوتاوه. له چوارچێوهی جیهانی هاوچهرخدا، که خاله بههێزه ئابووری و تهکنه لۆجیهی کان له پێناسه کردنی کاریگهری و پێگهی نهتهوهیه کدا گرینگن، بۆ ههرێمی کوردستان ده بێته زهروه تێک که ئاراستهیه کی ستراتیجی نوێ بگرێته بهر. ئهم نووسینه بانگه شه بۆ گۆرانکارییه کی بهرچاو له بزوو تنه وهی سهربهخۆیی کوردستان دا دهکات، پێشنیاری یه کگرتن و کهلک وهرگرتن له پێشکهوتنهکانی زانست و تهکنه لۆجیا دهکات. ئهم ئارگيومینته به سوود وهرگرتن له پهوته ئابوورییه جیهانییه کان و شیکارییه جیۆپۆلیتیکییه کان، جهخت له سهر ماتهوزهی ئابوورییه کی زانستی که بنهما له سهر گه شه پێدانی کۆمه لایه تی-سیاسیدا داناوه، دهکاته وه. گرینگیدان به کهرته سه رهکییهکانی وهک تهکنه لۆجیای زانیاری (IT)، وزهی نوێیو وهوه، و توێژینه وهی پێشکهوتوو نهک تهنها وهک جیگره وهیه کی ئابووری، بهلکوو دهتوانییت وهک ئامرازیک بۆ پێناسه کردنه وهی ناسنامهی نیونه ته وهی ههرێمی کوردستان و چه سپاندنی ههولهکانی بۆ گهیشتن به سهروهیری و سهربهخۆیی پۆل بگێرێت. ئهم ستراتیجه که رهگ و ریشهی له بناغه پراگماتیک و

تیۆرییه کانداههیه، داهاتووێهک پێشبینی دهکات که ئاقاری ههریمی کوردستان بۆ
سهربهخۆیی له پێگهی داهینانی فیکری و پێشکهوتنی تهکنهلوْجییه وه بههیزتر بکات.

دۆخی ئیستای خهباتی کوردستان

خهباتی بهردهوامی کوردستان له پیناو ماف، دهسهلات، سهروهیری و سهربهخۆیییدا
به پێگهی ستراتیجیگهلی سیاسی و سهربازییه وه په گێکی قوولی له میژووی پابردوو
ههتا ئیستای ئیمه دا ههیه و پۆلی گرینگیان له پوونکردنه وه و نهخشانندی ناسنامهی
سیاسی و نهته وهیی کوردستان دا هه بووه. بهلام تاییه تهمندییهکانی جیهانی نوێ که
بریتین له بایه خمهندیی له پاده به دهری زانست و تهکنهلوْجیا و پهوتی خیرا و
داینامیکی روو له گهشهی جیهان، زهرورهتی گونجاندنی ستراتیجیی خهباتی
نهته وهیی ههریمی کوردستان له گهڵ ئهم دۆخه نوێیه دا زهق دهکاته وه .

ئاسۆی بزووتنه وه نهته وهیییهکان به گهشه کردنی زانست، تهکنهلوْجیا و
په یوهندییهکان روو له گۆرانه. ئهم په ره سه ندهش پێویستی به پێداچوونه وه
به سه ر ستراتیجییه نه ریتییهکان ههیه بۆ ئه وهی لانیکه م نرخ و بایه خ و ههروه ها
کاریگه ریییهکانی خۆیان نه دۆرپینن. هه رچی ههریمی کوردستانه، پێشوازی له و
گۆرانکارییهانه به مانای وه رگرتنی شیوازه نوێیه کانه که گه ره کی بێت دوا یین
پێشکه و تنه کان وه ربگریت و پێ بباته سه ر پێچکه ی دنیای مۆدێرن .

ئەم گۆرانکارییە زیاتر لەوەی پەخنە لە هەولەکانی پابردوو بێت، وەلامێکی پراگماتیسیتی بە پێداویستییهکانی دۆخی هەنووکەیی جیهان. بە گرتنەبەری ستراتیجییەک بە ئاراستەی زانست و تەکنەلۆجیادا، دەتوانی خێرایییەکی بەرچاو بە خەباتی سەر بەخۆی هەریمی کوردستان ببەخشیت، بەرفراوانتری بکاتەو و رێگاگەلی نوێ بۆ گەشە و پێشەچووون بکاتەو. ئەم گۆرانیە ستراتیجیکە بە خۆگونجاندن لەگەڵ ئالۆزییەکانی سەدەی بیست و یەک، دەتوانی ت داھاتووی هەریمی کوردستان دارپێژیتەو، بەشیوەیەک کە گرتنترین پێشکەوتنەکانی جیهانی مۆدێرن بخاتە خزمەت خەباتی خۆی بۆ چەسپاندنی سەروەری نەتەوایی خۆی .

ماتەوزە و زانست و تەکنەلۆجیا

ئەم قۇناغە ئیستای هەریمی کوردستان بەشیوەیەکە کە بەو مەرجە پوو لە زانست و تەکنەلۆجیا بکات دەتوانی ت قەڵەمبازیکی گەورە بە بزوووتنەو و سەر بەخۆیخوازیی خۆی بدات. لە سەردەمێکدا کە بەشداری لەم بوارانە سەرەکیترین بزوینەرەکانی گەشە و پێشەچووون. بۆ ئەم مەبەستە، ماتەوزە و مەزن و دەستلێنەدراوی دیاسپۆرا و ناوخۆی هەریمی کوردستان و هەموو بەشەکانی دیکە کوردستان وەک سەرچاوەگەلیکی زۆر بەنرخ هەژمار دەکری .

داھاتوویەک بێنە پێش چاوتان کە کەرتی وزە و هەریمی کوردستان بە ھاوکاری پسیپۆرانی ناوخۆ و دەرەو و دیاسپۆرا لە بوارەکانی وزە نوێیۆو گەشە پیدراو.

ئەمە دەتوانىت پىشتىوانى ئابوورىي ھەرىمى كوردستان لە نەوتەو ە بگۆرپىت بۇ
سەرچاوە بەردەوامەکانى وزە و پى بەرەو ئابوورىيەكى سەوزتر و كىشمانىتر لەبار
بكات. ھەر بە ھەمان شىو، پىپۆپان و داھىنەرانى كوردستانى لە بواری
تەكنەلۆجىادا لەبەرچاوە بگرن كە نەرمەكالا پىشكەوتووەكان و پىگەچارە
تەكنەلۆجىيەكان گەشە پى دەدەن و ھەرىمى كوردستان دەكەن بە ناوەندىكى پوو لە
گەشە تەكنەلۆجى لە ناوچەكەدا .

چەقى ئەم ئاسۆيە بەرەو داھاتوو، سەرمایەگوزارى كردنە لە پىگەياندن لە بواریەكانى
STEM(زانست، تەكنەلۆجىا، ئەندازىارى و بىركارى) لە ھەرىمى كوردستان. ھەرىمى
كوردستان بە پەروەردەكردنى توانستە ناوخیيەكان و پىكەينانى ئىنكۆبەيتەرە
تەكنەلۆجىيەكان (Tech Incubator) و سپۆسنەر كوردنى توىژىنەو ە زانستىيەكان
دەتوانىت گەشە بە كۆلتوورى داھىنەرانە بدات. ئەم چەشنە لە چەپوونەو ە لەسەر
فىركارى لەپىناو دابىنكردنى بەردەوامى پىپۆپان و شارەزايان كە دەتوانن
يارمەتیدەر بن بۇ گەشە ناوخیي و جىھانى لە بواری زانست و تەكنەلۆجىادا،
بىرادە گرنگە .

ھاوبەشىي ستراتیجى لەگەل كۆمپانىيا نىونەتەو ەيەكانى بواری تەكنەلۆجىا و
دامەزراو ە زانكۆيىەكان دەتوانىت ئەم ئاسۆي پىشكەوتنە بەردەستتر بكات. ھاوکارى
و ھاوبەشىي لە و چەشنە دەتوانىت پىشكەوتنى جۆراو جۆرى بواری توىژىنەو ە و
گەشەپىدان بكاتە دىارى بۇ ھەرىمى كوردستان و بىتە بزوىنەرى تازەگەرى و داھىنان

له كه رته جياوازه كاندا، ههروهه ها پيگه ههريمي كوردستان له ئاستي ناوچهيي و جيهاني دا بباته ئاستيكي ديكه هوه .

ئه م ليكدانه ي زانست و تهكنه لوجيا له گه ل ستراتييجيي سه ره به خوي ههريمي كوردستان به دنيايي شتيكي قوولتره له گورپيني تاكتيك به ته نيا. ئه مه ده پي ته گورانيكي قوول و بنه مايي. نه ك ته نيا ده تواني ناسنامه ي ههريمي كوردستان له ههريميكه وه كه هه و لي سه ره به خوي و سهروه ريبي خوي ده دات به هيزتر بكات، به لكوو و ته نانه ت ده تواني بيگه يه ني ته ئاستي يه كي ك له پي به راني داها تووي بواري تازه گه ري و دا هپان و گه شه ي زانست. گورپيني موركي ناسپينه ي كوردستان له "خه لك" يكه وه كه ته نيا گياني هه يه بو به رگري كردن له خوي له مه يداني شه ردا، بو خه لك و ههريميك كه ههنگاوي قوول به ره و گه شه ي زانست و تهكنه لوجيا هه لدين، جيا له وه كه بپرا ده گرنگه بو راكي شاني سه رنجي سه رمايه گوزاري به نيونه ته وه بيه كان، ده تواني كه سايه تي و با وه په خوبوون خوپه سه نديي تاك و به كو مه لي مروقي كوردستاني ببو و ژيني ته وه .

به كورتي، ههنگاونان به ره و پيري زانست و تهكنه لوجيا، قه له مبازيكي بويرانه و مه زنه به ره و داها توويه ك كه له وي دا ههريمي كوردستان يه كسان بپت به زانستخوازي و تازه گه ري و نه رمونولي. ئه م ئاراسته يه نه ك ته نيا گونجا وه له گه ل په وتي روو به پيشه وه ي جيهاني دا به لكوو بو ار بو ههريمي كوردستانيكي خوشبزيو و سه ره به خو و خاوه ن سهروه ريبي نه ته وه يي له بار ده كات .

گۆران له سۆنگه‌ى ئابوورىدا

له رهوتى بزووتنهوهى سه‌ربه‌خۆيخوازى و سه‌روه‌ريخوازى هه‌ري‌مى كوردستان دا،
لادانيكى ستراتيژى به‌ره‌و ئابوورى پشت نه‌ستوور به‌ زانست و ته‌كنه‌لوجيا،
رېڭاكان به‌ره‌و ئۆتۆنۆمىي زياتر و كه‌متر كردنه‌وهى پشتبه‌ستووى به‌ ده‌وله‌تى
ناوه‌ندى و له‌ كۆتاييدا داب‌ران و سه‌ربه‌خۆي يه‌كجاره‌كى له‌بارتر ده‌كات. پي‌كهاته‌ى
ئابوورى ئىستا كه‌ سه‌رله‌به‌ر ئابوورىيه‌كى نه‌وتيه‌، به‌تاييه‌تى به‌هۆى ناسه‌روه‌ربوونى
هه‌ري‌مى كوردستان به‌سه‌ر سه‌رچاوه‌ نه‌وتيه‌كانى خۆيدا و هه‌روه‌ها مه‌رجه‌كانى
پابه‌ندى به‌ رېككه‌وتنه‌كان له‌گه‌ل ده‌وله‌تى ناوه‌نديدا، زۆر به‌رته‌سك و بې‌پرشته‌. هه‌ر
ئهمه‌ خۆى به‌سه‌ بۆ ئه‌وه‌ى هه‌ول بۆ فره‌چه‌شنكردنى ئابوورى بې‌تته‌ زه‌روره‌تيكى بى
ئه‌ملاوه‌ولا. پرسياره‌ گرنگه‌كه‌ ئه‌وه‌يه‌ كه‌ ئهمه‌ چۆن ده‌سته‌به‌ر ده‌كرىت. ئهم خالانه‌ى
خواره‌وه‌ پيشنيان به‌و ئاراسته‌يه‌.

١. هه‌يزمه‌ندكردنى سه‌ربه‌خۆي ئابوورى

گه‌شه‌پيدانى كه‌رته‌كانى وه‌ك وزه‌ى نو‌پۆوه‌، ته‌كنه‌لوجياى زانيارى و بايو‌ته‌كنه‌لوجيا
ده‌توانن يارمه‌تى هه‌ري‌مى كوردستان به‌دەن بۆ ئه‌وه‌ى پ‌پ‌ره‌وى نو‌ و سه‌ربه‌خۆى
داهاتى ئابوورى بخولقي‌نيت. ئهم فره‌چه‌شنكردنه‌ ئابوورىيه‌ نه‌ك ته‌نيا ئاستى
به‌رگه‌گرى ئابوورى به‌رز ده‌كاته‌وه‌، به‌لكوو به‌هه‌يزكه‌ريكى گه‌وره‌ريه‌ بۆ هه‌وله‌كانى
چه‌سپاندنى سه‌روه‌رى و سه‌ربه‌خۆي .

۲. تیپه‌پین له نهوت

هه‌نگاو به‌رهو ئابوورییه‌کی زانست بنهما، سه‌رچاوه‌گه‌لی نوێی داهاات ده‌که‌نه‌وه و ئاستی زیانباریی هه‌ریمی کوردستان له‌به‌رانه‌ر ناسه‌قامگیریه‌کانی بازاری جیهانیی نهوت و ته‌نانه‌ت که‌لکاوه‌ژۆ سیاسیه‌ ناوچه‌یه‌کان له نهوت که‌متر ده‌کاته‌وه. ئه‌م گۆرانه‌ کلیلی خولقاندنی ئابوورییه‌کی خۆپشت و به‌هێزتره. جیا له‌وانه‌ باس کرا، ئاستی گرێدراویی هه‌ریمی کوردستان به‌ ده‌وله‌تی ناوه‌ندییه‌وه زۆر که‌متر ده‌کاته‌وه و هه‌لی به‌چه‌ککردنی نهوت له‌ دژی به‌رژه‌وه‌ندییه‌ سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی و نه‌ته‌وه‌یه‌کانی هه‌ریمی کوردستان تا ئاستی‌کی باش که‌م ده‌کاته‌وه.

۳. داھێنان و خولقاندنی ده‌رفه‌تی کار

چرپوونه‌وه له‌ بواری داھێنان له‌ زانست و ته‌کنه‌لۆجیا دا ده‌توانی‌ت ده‌رگا به‌ پووی گه‌شه‌ی کار و بیزنسی ناوخوا‌یی و ستارت‌اپه‌کان (؟؟؟) بکاته‌وه و ژینگه‌یه‌کی پر له‌ جووله‌ و بزووتن بخولقینێت که‌ له‌ویدا کوردستانییه‌کان بتوانن سه‌ربه‌خوایانه‌ په‌وتی گه‌شه‌پیدانی ئابووری و پیشه‌خولقینێی خۆیان ئاراسته‌ بکه‌ن .

۴. یه‌کانگیریی ئابووری جیهان

ئابووریی زانست بنهما ده‌ست‌پراگه‌یشتن به‌ بازاره‌ جیهانییه‌کان له‌بارتر ده‌کات. بۆ هه‌ریمی کوردستان ئه‌مه‌ له‌لایه‌که‌وه به‌مانای پاک‌یشانی سه‌رمایه‌گوزاریی ده‌ره‌کی و

له لایه کی دیکه وه به شدارى له پرۆژه زانستییه دهره کییه کاندایه پێی توانا تهکنیکی و زانستییه کان، بهرزکردنه وهی سهربه خۆی ئابووری و پێگه جیهانییه کهیه تی .

5. گه شه پیدانی سهرمایه ی مرۆیی

سهرمایه گوزاری له پێگه یانیدن له بواره کانی STEM بۆ وه گه پخستنی خه لکی ههریمی کوردستان به شاره زاییه مۆدیرنه کان زۆر گرنگه. ئه مه نه ک ته نیا په ره به ئابووری ناو خۆی ده دات، به لکوو وهستی خۆپشتی و هیزمه ندسازى له دهستی کاردا به هیزتر ده کات و پێژه ی پێویستبوون به شاره زایى دهره کی داده به زینیت .

6. گه شه ی به رده وام و درێژخایه ن

ههنگاونان به ره و ئابووری زانست بنه ما هاوئاراسته یه له گه ل ئامانجه کانی به رده وامی جیهانییدا و ههر ئه وهش ده توانیت دلنیا یی به خشی ت سه باره ت به وه که گه شه ی ئابووری ههریمی کوردستان هاوسه نگه له گه ل پرسى ژینگه دا و ئه مه ده توانیت له داها توودا سه ربه خۆی ههریمی کوردستان بکات به زه روره تیکى بى ئه ملاوئه ولا به سه ر جیهانه وه .

هیزمه ندکردنی په یوه ندییه نێوده وه له تیه کان و هیزی نه رم

باوه شکردنه وه بۆ زانست و ته کنه لۆجیا ده توانیت پێگه ی نێونه ته وه یی و هیزی نه رمی ههریمی کوردستان، که توخمیکى سه ره کییه له جیۆپۆلیتیکی مۆدیرندا، به

پادهیه کی بهرچاو بهرز بکاتهوه. ئەم گۆرانکارییه بهرئەنجامی ئابووری گرنه
دهخاتهوه و روانینی جیهانی لهسەر هه‌ریمی کوردستان و شیوازی هه‌لسوکه‌وتی
نیه‌ونه‌ته‌وه‌یی له‌گه‌ڵیدا سه‌ره‌له‌نوێ رێک ده‌خاتهوه. ئەم هه‌نگاو و پێش‌نیازانه
رێخۆشکه‌ری بۆ هه‌ولێکی له‌م شیوه‌یه ده‌که‌ن.

١. گۆرینی وینای نیه‌ونه‌ته‌وه‌یی کوردستان

پێشقه‌چوون له‌ بواره‌کانی وزه‌ی نوێیۆوه یان تازه‌گه‌رییه ته‌کنه‌لۆجیه‌کان ده‌توانن
وینهی هه‌ریمی کوردستان به‌ره‌و هه‌ریمیکی پێشکه‌وتنخواز و تازه‌گه‌ر سه‌ره‌له‌نوێ
پێناسه‌ بکه‌نه‌وه. پێشقه‌چوونی له‌و چه‌شنه‌ هه‌ریمی کوردستان ده‌کاته یه‌کیک له
ئه‌کته‌ره‌کانی پانتایی جیهانی له‌ داها‌توودا که ئەمه‌ بۆ راکیشانی سه‌رنج و رێزی
نیه‌ونه‌ته‌وه‌یی، بۆ نه‌ته‌وه‌یه‌کی یه‌ده‌وله‌تی وه‌ک کوردستان که له‌پێناو دانپێنان و
سه‌ربه‌خوێیدا خه‌بات ده‌کات، زۆر گرنه‌ و ژینه‌کییه .

٢. ده‌ستکه‌وته ته‌کنه‌لۆجیه‌کان و سامانی دیپلۆماتیک

رۆلگیرانی هه‌ریمی کوردستان له‌ پێش‌خستنی زانست و ته‌کنه‌لۆجیادا ده‌توانێت وه‌ک
ئامرازێکی دیپلۆماتیک زۆر به‌هێز و کاریگه‌ر هه‌ژمار بکری‌ت. به‌شداریکردن له
کۆربه‌نده نیه‌ونه‌ته‌وه‌یه‌یه ته‌کنه‌لۆجیه‌کان، به‌شدارێ له‌ توێژینه‌وه زانستییه
جیهانییه‌کان و هاوکاری له‌گه‌ڵ دامه‌زراوه توێژینه‌وه‌یه‌یه پێش‌ه‌ره‌وه‌کاندا ده‌توانێت
هه‌ریمی کوردستان بکات به‌ ئه‌کته‌ریکی کاریگه‌ر له‌ کۆمه‌لگه‌ی زانستی جیهانییدا و

هەر ئەمەش دەتوانیت هەم پەيوەندییە دیپلۆماسیەکانی هەریمی کوردستان بەهێزتر بکات، هەم پشتیوانی لە برباری سەرەخۆیی هەریمی کوردستان بەهێزتر بکات .

۳. دامەزراندنی هاوپیەمانیی ئابووری و سیاسی

کەرتێکی پەرپەوه‌نە‌قی زانست و تەکنە‌لۆ‌جی دە‌توان‌یت هۆ‌کار‌ێ‌کی گ‌رن‌گ ب‌یت بۆ راک‌ێ‌شانی سەر‌مایە‌گ‌وزاریی دەرە‌کی. ئە‌م چە‌شنە‌ پە‌یو‌ە‌ندییە ئابوورییە زۆ‌ربە‌ی جار دە‌بن بە‌ بنە‌مای پشتیوانیی سیاسی چون‌کە‌ پە‌یو‌ە‌ندییە دیپلۆماسیە‌کان زۆ‌ربە‌ی کات لە‌ژێ‌ر کار‌یگە‌ریی بە‌رژە‌وه‌ندییە ئابوورییە‌کاندا گە‌شە‌ دە‌کە‌ن. دەر‌کە‌وتنی هە‌ریمی کوردستان وە‌ک ناو‌ە‌ندی‌کی تازە‌گە‌ریی زانستی دە‌توان‌یت شە‌ریک و پشتیوانی ستراتیجی بە‌ره‌و لای خۆ‌ی راک‌ێ‌ش‌یت و ئامان‌جە‌ سیاسیە‌کان ب‌باتە‌ پ‌ێ‌شە‌وه .

۴. پەرە‌پ‌ێ‌دان و ئالو‌گۆ‌ری فەر‌هە‌نگی و ف‌ێ‌ر‌کاری

ه‌ی‌زی نە‌رم لە‌پ‌ێ‌گە‌ی نو‌ی‌گە‌ری لە‌ کلتوور و ف‌ێ‌ر‌کاریی بواری زانست و تە‌کنە‌لۆ‌جیادا بە‌ه‌ی‌ز دە‌کر‌یت. میوان‌داری لە‌ کۆ‌نفرانس و کۆ‌رپە‌ندە‌ ن‌ی‌ونە‌تە‌وه‌ییە‌کانی بواری تە‌کنە‌لۆ‌جیا، پ‌ێ‌ش‌کە‌ش‌کردنی سکۆ‌لارشیپ و هاو‌بە‌ش‌یکردن لە‌ پ‌ڕۆ‌ژە تو‌ی‌ژ‌ینە‌وه‌ییە‌کاندا دە‌توان‌یت پ‌ێ‌گە‌ و رو‌خساری هە‌ریمی کوردستان بە‌ه‌ی‌زتر بکات و ب‌ی‌تە‌ پرد‌ی‌کی تۆ‌کمە‌ بۆ‌ هاو‌کاری و ل‌یک‌ت‌ی‌گە‌یشتن لە‌ کۆ‌مە‌لگە‌ی جیهانیادا.

۵. رۆ‌لی دیاسپۆ‌را

دیا سپۆرای کوردستان (نهک ته نیا دیا سپۆرای باشووری کوردستان) ده توانیت پۆلیکی
سه رهکی له بهرزکردنه وهی هیزی نه رمی هه ریمی کوردستان دا بگێریت. وهک بالیۆزی
کولتووری تازه گهری و داهینان، ئه وان ده توانان پوانگه یه کی ئه رینی و کاریگهر
سه بارهت به پیشقه چوون و خهون و خولیاکانی کوردستان به گشتی له ئاستی
جیهاندا دروست بکه ن .

6. پێره ویکی ته ندروست و ئاشتیانه به رهو سه ره به خوێی

تۆکمه کردنی هیزی نه رم له پێگه ی زانست و ته کنه لۆجیا وه پێره ویکی ئاشتیانه و پر
کاریگهری بۆ هه ریمی کوردستان داده پێژیت. کوردستان ده گه یه نیته ئاستیک که
بتوانیت، تۆرپکی گه وه ی پشتیوانی له سه ر بنه مای پیزی دوولایه نه و به رژه وه نه دی
هاوبه ش پێک به یینی و بواریکی وا بره خسی نیته که کۆمه لگه ی جیهانی وهک
زه روره تیکی به رژه وه نه دیخولقین له پرسى سه ره به خوێی کوردستان و خه ونه مه زنه
نه ته وه ییه کانى بروانیت .

له به شی دا هاتووی ئه م بابه ته دا باس له گه شه پیدانی ناوخوێی و قازانجه
کۆمه لایه تییه کان و چۆنییه تی زالبوون به سه ر ئاسته نگیه کان ده که ین، له کۆتاییشدا
نه خشه رپێگایه کی ستراتیجی ده خه ی نه روو بۆ به رجه سه ته کردنی ئه و دید و
تیگه یشتنه ی لیره گه توگۆکران.

ماویه تی